

מחלות שמוכרות כפגיעת איבה

מאז תחילת מלחמת חרבות ברזל רבים מאיתנו חוונו אירועים קשים ביותר.

ברור כי פציעה פיזית עקב פגיעת טיל או רסיס או חבלה בעת ריצה למחסה - יוכרו כפגיעות איבה, אבל חשוב לדעת כי ישנן לא מעט מחלות שהתפרצו או הוחמרו עקב אירועי הלחימה ויכולות להיות מוכרות כפגיעת איבה. הכרה כזו מקנה זכויות רבות, בעלות שווי כספי משמעותי.

מחלות שנובעות מסטרס נפשי יכולות להיות מוכרות כפגיעת איבה. דיכאון, חרדה, פוסט טראומה, סכיזופרניה, פיברומיאלגיה ועוד. לשם כך, על הנפגע להצביע שחוה אירוע מלחיץ שקשור במצב הביטחוני. מחלות אלה יוכרו גם אם פרצו או החמירו אחרי חודש, חודשיים ולפעמים אף מאוחר יותר מאותו אירוע סטרסוגני. בעניין זה יובהר כי פגיעה נפשית יכולה להיות גם מרצף של אירועים ביטחוניים כאשר מתקשים להצביע על מועד האירוע שגרם לנזק.

התקף לב או אירוע מוחי יכולים להיות מוכרים כפגיעת איבה. לשם כך, על הנפגע להצביע שחוה אירוע מלחיץ שקשור במצב הביטחוני בטווח זמן של מספר ימים לפני התקף הלב או האירוע המוחי. לחץ עקב אזעקה או נפילת טילים או ריצה למרחב מוגן - למשל, יכולים להספיק לצורך הכרה באירוע הלבבי או המוחי כפגיעת איבה.

לאחר ההכרה בהתקף לב או באירוע מוחי, כפגיעת איבה, קמה זכות לעמוד בפני ועדה שתקבע דרגת נכות, המזכה במענק חד פעמי בסך עד 215,000 ₪ או בקצבה חודשית לכל החיים, גם אם אין פגיעה בשכר וגם אם הנפגע ממשיך לעבוד כרגיל. את התביעה ניתן להגיש בכל גיל ויש להגישה מוקדם ככל הניתן לאחר האירוע כדי לזכות במלוא הזכויות.

מחלת הסוכרת יכולה להיות מוכרת כפגיעת איבה. בעולם הרפואה ידוע כי אירוע דחק משמעותי יכול להביא להתפרצות של מחלת הסוכרת או להחמרת המחלה אצל מי שכבר סובל מהמחלה. למרות שלמחלת הסוכרת יש לעיתים רקע גנטי או גורמי סיכון נוספים, אירוע סטרסוגני עשוי לגרום לפריצת סוכרת או להחמרת סוכרת שכבר קיימת.

עמדת האגודה הישראלית לסוכרת משנת 1996 הינה שניתן לקשור בין סוכרת לבין אירוע טראומתי וחרג בחיים. מובן כי אירוע שקשור באירועי מלחמה או פיגועים יכול להיחשב כאירוע יוצא דופן המצדיק הכרה. בדרך כלל התפרצות או החמרה של סוכרת תוך 3 חודשים לאחר אירוע סטרסוגני - עשוי להוביל להכרה בקשר בין האירוע למחלה.

הכרה בסוכרת כפגיעת איבה מקנה זכויות רבות בעלות שווי כספי משמעותי, בדומה למי שנפגע במהלך שירותו הצבאי. הזכויות יינתנו, בעיקר בהתאם לדרגת חומרת המחלה. ככל שדרגת הנכות גבוהה יותר, כך הפיצוי גבוה יותר. כך, למשל, סוכרת הדורשת טיפול תרופתי - תזכה ב-10% נכות, סוכרת הדורשת טיפול בזריקה תקנה 20% נכות, סוכרת לא יציבה - תקנה 40% נכות וסוכרת עם סיבוכים עשויה להקנות 65% נכות או 100% נכות. ככל שדרגת הנכות גבוהה יותר, התגמול גבוה יותר, גם אם החולה מוסיף לעבוד כרגיל ולא נפגע כלל בשכרו. סוכרת עשויה לזכות לבדה או בצירוף פגימות נוספות בפטור מתשלום מס הכנסה.

מחלת הפסוריאזיס (ספחת) יכולה להיות מוכרת כפגיעת איבה. מחלה זו יכולה להיגרם או להחמיר בשל חוויה קשה ויוצאת דופן. יש להוכיח כי המחלה פרצה או החמירה בתוך זמן קצר, עד חודשים ספורים, מאז האירוע שגרם למתח הנפשי.

מומלץ לקבל ייעוץ מקצועי בטרם הגשת התביעה להכרה בנכות, על מנת להימנע מטעויות שיהיה קשה או בלתי אפשרי לתקן בהמשך. כמו כן, לעיתים ניתן להכיר בפגיעה גם כתאונת עבודה - למשל, אם רצתי לממ"ד בעבודה וסמוך לאחר מכן לקיתי בהתקף לב. במקרה כזה חשוב לבחור במסלול הנכון לשם מקסום הפיצוי.

* עו"ד ליאור טומשין, בעלי משרד עו"ד מרקמן טומשין, מחבר הספר "תאונות עבודה ומחלות מקצוע" (הוצאת נבו) ויו"ר לשעבר של ועדת נכי צה"ל ואיבה בלשכת עורכי הדין.